

Roep om duidelijkheid over herkomst wordt sterker

Etikettering voor Brits varkensvlees

In het Verenigd Koninkrijk is veel commotie ontstaan rondom de onduidelijke etikettering van varkensvlees, inclusief bacon en ham. Het komt namelijk voor dat geïmporteerd varkensvlees wordt verkocht met het label 'produced in Britain' terwijl er elders op de verpakking in kleine letters 'produced using pork from the UK, Denmark, Holland or Sweden and packed in the UK' staat. De Britse supermarkten staan daarom onder grote druk om de consument via het etiket beter te informeren over de herkomst van het voedsel. De vraag naar eenduidige origine-labels sluit aan bij de steeds luider wordende politieke oproep om meer Britse producten te kopen, onder het devies 'Buy British'.

Dat er juist nu veel onrust is ontstaan over de etikettering is niet geheel toevallig. Het Britse Lagerhuis publiceerde op 12 januari 2009 een rapport over de problemen in de Engelse varkenshouderij. Het Lagerhuis-rapport stelt dat de Britse varkenshouder aan concurrentievermogen heeft ingeleverd door de hoge Britse dierenwelzijnsnormen die sinds 1999 gelden, eerder dan elders in EU. Volgens de British Pig Executive (BPEX), de Britse brancheorganisatie voor de varkenssector is 70 procent van het ingevoerde varkensvlees onder omstandigheden geproduceerd die 'illegaal' zouden zijn in het VK. Het gaat hierbij met name om de huisvestings-systemen voor zeugen. Volgens de Britse varkenssector kunnen supermarkten dit vlees goedkoop importeren vanwege de lagere productiekosten.

Eenduidige herkomstlabels

De Labour-regering staat overigens niet alleen onder druk van deze sector. Ook uit politieke hoek en vanuit de dierenwelzijns-lobby wordt druk uitgeoefend voor betere herkomst etikettering van Brits varkensvlees. Zo zal de conservatieve oppositie een wetsvoorstel indienen met de eis dat vlees dat als Brits wordt aangeduid, afkomstig is van vee dat in het VK geboren, gemest en geslacht

is. Geïmporteerd vlees dat in het VK wordt verwerkt en verpakt zou dan niet langer als Brits kunnen worden verkocht. Ook de dierenwelzijnsorganisatie Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) voert sinds januari van dit jaar een campagne voor nieuwe wetgeving voor duidelijke en consistente labels voor varkensvlees. De campagne richt zich ook op de retail, die wordt aangemoedigd om op vrijwillige basis herkomstlabels in te voeren daar waar dat nog niet het geval is. Het Britse landbouwministerie DEFRA zegt al aan betere herkomstlabels te werken en is momenteel in discussie met alle partijen, inclusief de supermark-

ten, om vrijwillige criteria voor labels af te spreken.

Met eenduidige herkomstlabels wil men twee vliegen in een klap slaan. Zowel het dierenwelzijn alsmede de Britse varkenshouderij zouden er immers mee gediend zijn. Door te kiezen voor varkensvlees van Britse origine zou het dierenwelzijn worden geholpen, omdat de wettelijke minimum welzijnseisen in het VK nog altijd hoger liggen dan elders in de EU (behalve Zweden). Tegelijkertijd zou een forse economische impuls worden gegeven aan de zwaar aangeslagen Britse varkenssector. De Britse landbouwminister Hilary Benn vatte de keuze voor de consument als volgt samen: "Onze (Britse) varkenshouders zijn toonaangevend in de wereld op het gebied van dierenwelzijn en wij moeten hen helpen. En de beste manier is door hun producten te kopen." Door duidelijke labels zouden dus zowel het dierenwelzijn als de Britse varkenshouder geholpen worden.

Keurmerken in de varkenssector

De varkenssector hecht groot belang aan goede etikettering en consumenteninformatie. De sector werkt al bijna tien jaar aan vrijwillige garantiesystemen om de consument beter te informeren over de Britse kwaliteits- en welzijnsnormen voor varkensvlees. De belangrijkste keurmerken waaraan de sector werkt zijn de 'Red Tractor Assured Farm Standards' en de 'Quality Standard'

labels. Beide keurmerkprogramma's staan open voor geïmporteerd varkensvlees, maar de logo's gaan sinds 2005 ook vergezeld van de 'Union' vlag van het VK als het gaat om vlees van Britse origine. De 'Red Tractor' en 'Quality Standard' keurmerk maken het makkelijker voor de consument om gehoor te geven aan de roep om de Britse varkenshouder te steunen en de meeste grote Britse supermarkten nemen dan ook deel aan deze keurmerk programma's.

BPEX begon afgelopen januari een nieuwe campagne om de bekendheid van het zogenoemde 'Quality Standard' keurmerk voor varkensvlees te vergroten. De BPEX reserveert het komende fiscale jaar bijna 3,4 miljoen euro om het keurmerk verder te stimuleren. Supermarkten worden aangemoedigd 'Quality Standard' varkensvlees in de schappen te leggen. Volgens cijfers van het keurmerk zelf wordt op dit moment ongeveer 65% van het varkensvlees, 22% van het bacon, 10% van de ham, en 30% van de worst met dit etiket verkocht. Volgens de BPEX nemen ongeveer 1.600 Britse varkenshouders en 50 verwerkende bedrijven deel aan het garantie-systeem, samen goed voor ongeveer 92% van de Britse varkensvleesproducten.

Ieder bedrijf in de EU kan deelnemen aan het keurmerk met vlag van het land van origine. Sommige Britse importeurs van varkensvlees gebruiken hiervoor speciale contracten die aansluiten bij de belangrijkste aspecten van de Britse welzijnswetten. De producten die onder deze voorwaarden worden ingevoerd (volgens de BPEX ca. 33% van de totale invoer) kunnen met het 'Quality Standard' keurmerk met vlag van het land-van-origine worden verkocht, mits natuurlijk wordt voldaan aan alle kwaliteits- en welzijnsnormen.

Het 'Quality Standard' keurmerk kan echter niet zonder meer als garantie van een hoog dierenwelzijn worden beschouwd. Dit werd onlangs nog eens beaamd door een recente uitspraak van de Advertising Standards

Authority (ASA), de Britse reclamewaakhond. De ASA verwerpt namelijk de bewering van de BPEX dat het dierenwelzijnsniveau in de Britse varkenshouderij "zeer hoog" ligt. Deze bewering is volgens de ASA misleidend, omdat het een vals beeld zou kunnen wekken dat varkens in het Verenigd Koninkrijk in het algemeen een 'zeer hoog' dierenwelzijnsniveau genieten. Op basis van sommige criteria kan het algemene welzijn van varkens niet als heel hoog worden omschreven, aldus de ASA. Zo worden nog altijd veel varkens in het VK gecoupeerd.

Voor de consument die beter dierenwelzijn verlangt, bestaan er overigens ook nog andere vrijwillige keurmerken voor dierenwelzijn. De dierenwelzijn normen voor biologisch vlees, met biologisch keurmerk van bijvoorbeeld The Soil Association, liggen

hoger. Vlees dat het 'Freedom Food' logo draagt voldoet aan de hoge dierenwelzijnstandaard van de RSPCA. Daarnaast hebben enkele supermarkten een eigen keurmerk met hoge dierenwelzijneisen.

Labels en het aankoopgedrag van de consument

Dat dierenwelzijn hoog zou scoren bij het kopen van vlees in het VK blijkt niet uit recent onderzoek van de Eurobarometer. Volgens dit onderzoek denkt 47% van de Britse consumenten 'soms' tot 'vaak' aan dierenwelzijn bij het aankopen van vlees. Volgens een recente peiling van de Britse dierenwelzijnsorganisatie RSPCA daarentegen is voor 83% van de ondervraagden dierenwelzijn een belangrijke overweging als het gaat om de aankoop van varkensvlees.

De huidige commotie rondom de etikettering van varkensvlees vindt zijn oorsprong in het

geloof dat als de Britse consument de kans wordt geboden te kiezen tussen buitenlandse producten of producten van Britse origine, zij voor dit laatste zullen kiezen. Niet iedereen is hiervan overtuigd. Zo is de British Retail Consortium (BRC) er heilig van overtuigd dat, belangrijker dan het land van origine, de prijs de belangrijkste factor is voor de consument. Bovendien heeft onderzoek door het toonaangevende Institute of Grocery Distribution (IGD) aangetoond dat land-van-origine etikettering en het 'British' label niet genoeg is om de consument over te halen om een product te kopen.

Hoe het consumentengedrag ook wordt verklaard, de maatschappelijke en politieke druk

“83 procent kopers let bij varkensvlees op dierenwelzijn.”

om te komen tot eenduidige herkomstetikettering voor vlees afkomstig van varkens die in het VK geboren, gemest en geslacht zijn, is groot en aanhoudend. Omdat het moeilijk zal zijn om een verplichting hiertoe binnen het huidige wettelijke EU en (inter)nationale kaders te realiseren, zal het vooral op vrijwillige basis moeten geschieden, wil men tot een snelle invoering ervan komen. Wat de gevolgen hiervan zijn voor buitenlandse producenten is niet zonder meer te voorspellen en zal vooral afhankelijk zijn van de mate waarin Britse consumenten prijs gaan afwegen tegen dierenwelzijn. Een buitenlandse producent die hoge welzijnsnormen kan garanderen en een competitieve prijs neerzet, zal nog altijd de machtige Britse retailers voor zijn producten kunnen interesseren.

*Bas Habers
LNV-afdeling Londen*